

Begrebet »ægtefælle« som omhandlet i de EU-retlige bestemmelser om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til frit at tage ophold omfatter ægtefæller af samme køn

Selv om det står medlemsstaterne frit for at afgøre, om de vil tillade ægteskab mellem personer af samme køn, kan de ikke hindre en unionsborgers ret til ophold ved at nægte at give vedkommendes ægtefælle af samme køn, som er statsborger i et ikke-EU-land, en afledt ret til ophold på deres område

Relu Adrian Coman, der er rumænsk statsborger, og Robert Clabourn Hamilton, der er amerikansk statsborger, havde i fire år fælles bopæl i USA, inden de blev gift i Bruxelles i 2010. I december 2012 henvendte Relu Adrian Coman og hans ægtefælle sig til de rumænske myndigheder for at anmode om oplysninger om den procedure og de betingelser, hvorunder Robert Clabourn Hamilton i sin egenskab af familiemedlem til Relu Adrian Coman kunne opnå ret til lovligt at opholde sig i Rumænien i mere end tre måneder. Denne anmodning var støttet på opholdsdirektivet¹, der giver ægtefællen til en unionsborger, som har udøvet retten til fri bevægelighed, mulighed for at tilslutte sig sin ægtefælle i den medlemsstat, hvor sidstnævnte opholder sig.

Som svar på denne anmodning meddelte de rumænske myndigheder Relu Adrian Coman og Robert Clabourn Hamilton, at sidstnævnte alene havde ret til ophold i tre måneder, bl.a. med den begrundelse, at han ikke i Rumænien kunne anses for »ægtefælle« til en unionsborger, idet denne medlemsstat ikke anerkender ægteskab mellem personer af samme køn.

Relu Adrian Coman og Robert Clabourn Hamilton anlagde derefter sag ved de rumænske domstole med påstand om, at det fastslås, at der foreligger forskelsbehandling på grund af seksuel orientering med hensyn til udøvelsen af retten til fri bevægelighed i Unionen. Idet der i forbindelse med denne sag blev rejst en indsigelse om forfatningsstridighed, har Curtea Constituțională (forfatningsdomstolen i Rumænien) spurgt Domstolen, om Robert Clabourn Hamilton er omfattet af begrebet »ægtefælle« til en unionsborger, der har udøvet sin ret til fri bevægelighed, og følgelig skal gives en ret til tidsubegrænset ophold i Rumænien.

I dagens dom bemærker Domstolen indledningsvis, at opholdsdirektivet alene fastsætter betingelserne for udøvelse af retten til indrejse og ophold i medlemsstaterne for en unionsborger i andre medlemsstater end den, hvor den pågældende er statsborger, og at det ikke danner grundlag for en afledt opholdsret for ikke-EU-statsborgere, som er familiemedlemmer til en unionsborger, i den medlemsstat, hvor unionsborgeren er statsborger. Direktivet kan derfor ikke danne grundlag for en afledt opholdsret til fordel for Robert Clabourn Hamilton i den medlemsstat, hvor Relu Adrian Coman er statsborger, dvs. Rumænien. Domstolen bemærker dog, at **ikke-EU-statsborgere, som er familiemedlemmer til en unionsborger, og som ikke på grundlag af bestemmelserne i direktivet har en afledt opholdsret i den medlemsstat, hvor den pågældende unionsborger er statsborger, i visse tilfælde kan indrømmes en sådan ret på**

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29.4.2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT 2004, L 158, s. 77, berigtiget i EUT 2004, L 229, s. 35).

grundlag af artikel 21, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (bestemmelsen, som direkte giver unionsborgere en grundlæggende og individuel ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område).

Domstolen fastslår endvidere, at betingelserne for indrømmelse af denne afledte opholdsret ikke må være strengere end dem, som er fastsat i direktivet for at indrømme en ikke-EU-statsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, som har udøvet sin ret til fri bevægelighed ved at bosætte sig i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, en sådan opholdsret.

Domstolen fastslår, at i forbindelse med opholdsdirektivet er begrebet »ægtefælle«, som betegner en person, der er forbundet med en anden person ved ægteskab, neutralt med hensyn til køn og kan derfor omfatte en ægtefælle af samme køn som den pågældende unionsborger. Domstolen præciserer dog, at spørgsmål om personers civilstand, som reglerne om indgåelse af ægteskab henhører under, er et område, der henhører under medlemsstaternes kompetence, og at EU-retten ikke gør indgreb i denne kompetence, idet det står medlemsstaterne frit for at indføre ægteskab for personer af samme køn eller at undlade dette. Domstolen bemærker ligeledes, at Unionen respekterer medlemsstaternes nationale identitet, sådan som den kommer til udtryk i deres grundlæggende politiske og forfatningsmæssige strukturer.

Domstolen finder imidlertid, at en medlemsstats nægtelse af – for så vidt angår indrømmelse af en afledt opholdsret for en ikke-EU-statsborger – at anerkende sidstnævntes ægteskab med en unionsborger af samme køn, som lovligt er indgået i en anden medlemsstat, kan hindre udøvelsen af retten til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område. Dette ville bevirke, at den frie bevægelighed ville variere fra en medlemsstat til en anden, afhængigt af de bestemmelser i national ret, der regulerer ægteskab mellem personer af samme køn.

Domstolen bemærker dog, at den frie bevægelighed for personer kan være genstand for restriktioner, der ikke er begrundet i de berørte personers nationalitet, såfremt disse restriktioner er baseret på objektive almene hensyn og står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes med den nationale lovgivning.

I denne henseende skal den offentlige orden, som i den foreliggende sag er påberåbt som begrundelse for at begrænse retten til fri bevægelighed, fortolkes strengt, således at rækkevidden heraf ikke ensidigt kan fastlægges af den enkelte medlemsstat uden EU-institutionernes kontrol. **En medlemsstats forpligtelse til at anerkende et ægteskab mellem to personer af samme køn** indgået i en anden medlemsstat i henhold til denne sidstnævnte medlemsstats lovgivning, **alene med henblik på, at en ikke-EU-statsborger indrømmes en afledt opholdsret, gør ikke indgreb i ægteskabsinstitutionen i førstnævnte medlemsstat.** Navnlig **pålægger denne forpligtelse ikke en medlemsstat i sin nationale lovgivning at tillade ægteskab mellem personer af samme køn.** En sådan anerkendelsesforpligtelse alene med henblik på, at en ikke-EU-statsborger indrømmes en afledt opholdsret, indebærer desuden hverken en tilsidesættelse af den nationale identitet eller en trussel mod den offentlige orden i den pågældende medlemsstat.

Endelig bemærker Domstolen, at en national foranstaltning, der kan begrænse den frie bevægelighed for personer, kun kan begrundes, når denne foranstaltning er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Idet den grundlæggende ret til respekt for privatliv og familieliv er sikret ved chartrets artikel 7, bemærker Domstolen, at det ligeledes fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at forholdet mellem et homoseksuel par kan være omfattet af begrebet »privatliv« og begrebet »familieliv« på samme måde som forholdet mellem et par af modsat køn, der befinder sig i samme situation.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retsvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106